

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

תוכן

- א. דכתיבה תרגום וקרי לה תרגום ... גיפטיית לגיפטים עברית לעברים ... יצא ... לעז יווני לכל כשר.....1
- ב. קראה סירוגין יצא סירוסין לא יצא ... אם שהה כדי לגמור את כולה 3
- ג. השמיט בה סופר אותיות או פסוקין וקראן ... יצא ... היו בה אותיות מטושטשות ... הא בכולה הא במקצתה.....4
- ד. נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה לא יאמר אקרא חציה עם הצבור ואחר כך אקרא חציה אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה 5
- ה. מתנמנם יצא ... היכי דמי מתנמנם ... נים ולא נים תיר ולא תיר.....6
- ו. היה כותבה דורשה ומניהה אם כוון לבו יצא ... דמנחה מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא וכתב לה.....6
- ז. אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב.....7
- ח. והלכתא תפלין אין צריכין שרטוט מזוזות צריכין שרטוט.....7
- ט. אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מאי טעמא מיגרס גריסין.....8

דף יח.

א. דכתיבה תרגום וקרי לה תרגום ... גיפטיית לגיפטים עברית לעברים ... יצא ... לעז יווני לכל כשר

היתה כתובה¹ תרגום או בלשון אחרת מלשונות לעז, ואפילו הכתב היה כתב אשורית², לא יצא ידי חובה בקריאתה, אלא המכיר אותו הלשון בלבד.

¹ שו"ע ונו"כ תרצ ט

² מ"ב שם כז

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

ואם כתובה בשני לשונות³, ואפילו לא היו פרשיות שלמות בלשון אחד⁴, אלא פסוק אחד בלשון זה ופסוק אחר בלשון אחר, מי שמבינים שניהם יצאו⁵.

ודוקא שקורא בלשון הכתוב במגילה, אבל אם מתרגם סימולטנית ללשון אחר, אף שהוא מכיר שתי הלשונות יחד אינו יוצא.

ולפיכך אם היתה כתובה בכתב עברי ובלשון עברי, וקראה ארמית לארמי, לא יצא, שעל אף שהמגילה לפניו והוא מעיין בכל תיבה ומתרגמה להשומע לא יצא, שנמצא זה השומע שומע על פה, מכיון שהקורא קראה קורא על פה, וכיון שלא יצא הקורא ידי חובתו לא יצא השומע ממנו⁶.

אבל אין לחוש באיזה כתב כתובה שאין צריך שיהא דוקא הכתב של לשון זה שקורא ואפילו בהיה הלשון גיפטית והאותיות כתוב עילמית וכדומה גם כן מותר ובלבד שיכול לקרות אותו כתב, דאל"ה הוי בכלל ע"פ כשאינו מכיר⁷. ויש חולקים וס"ל דמגילה בכל לשון שהיא, אינה כשרה לקרות בה, ואפילו ללועז, אלא בשכתב שלה אשורית⁸.

כתב הפמ"ג אם היתה כתובה כתב ולשון תרגום וכדומה והקורא אינו מבין תרגום, וקראה להשומע שמבין לשון תרגום אינו יוצא י"ח לכו"ע. וכן ה"ה אם הקורא מבין אותו הלשון וכתובה לפניו באותו הלשון, אם השומע אינו מבין אותו הלשון, השומע אינו יוצא. שכיון שאינו מבין אין כאן זכרון הנס גבי שומע.

דע⁹ דבכל מקום דאמרינן דיוצא בלע"ז היינו שעכ"פ תיבת האחשתרנים בני הרמכים יקרא לפניהם בלשה"ק.

³ אבל לכתחלה אין נכון להיות כתובה בשתי לשונות. מ"ב שם לו

⁴ וכתב הרישב"א דמגילה הכתובה בכתב האומות אין מדקדקין בה שיהיו האותיות מוקפות גויל שלא הצריכו זה אלא בכתב הקודש. ביאור הלכה שם ד"ה אבל

⁵ רמ"א שם י, ושער הציון שם לה. רך אם כתובה לשון הקודש ושינה כמה תיבות ללשון אחר פסולה. ביאור הלכה שם ח ד"ה שמגילה

⁶ מ"ב שם ל

⁷ מ"ב שם לב

⁸ אולם אחרי העיון מצאנו שדעת כמה וכמה ראשונים כדיעה ראשונה עיין בר"ן מה שכתב בשם הרמב"ן בריש פ"ב לענין הא דהתירו בלע"ז ללועזים כתב דמפני שאין יודעין אשורית אף על פי שיוצאין בו בקושי וכו' ראו חכמים דפרסומי ניסא בדיעה ממש עדיף מפי להוציאו בלשון שיודע בו ועוד כדי שיהא יכול להוציא א"ע ידי חובה ויקרא לעצמו וכו' עיין שם ואי בעינן דוקא שיהא הכתב אשורית איך יכול לקרות ודוחק לומר דמירי שאינו יודע הלשון אבל בכתב אשורית הוא בקי ועיין בחי"ה הרשב"א וכן מצאתי גם ברישב"א בפ"ק ובפ"ב שכתב להדיא דהיכי דהכשירו לשון העכו"ם הכשירו גם הכתב. וכן משמע דעת התוס' בפ"ק דף ה: ד"ה עד שכתבו וכן משמע ג"כ דעת הרמב"ן. ביאור הלכה שם ד"ה באיזה כתב כתובה

⁹ מ"ב ס"ק לד

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

מ¹⁰ שיודע לעז ויודע אשורית, אינו יוצא בלעז, ואינו יכול להוציא אחרים בלעז, אפילו אם הם אינם יודעים לשון הקודש¹¹, וי"א שיוצא. והעיקר כדעה ראשונה, אך לא יחזור ויברך¹².

נוהגין בזה"ז לקרות הכל בלה"ק ולכתבה בכתבי אותיות הקודש. ויש למחות¹³ ביד הקוראים לנשים המגילה בלשון לעז, אף על פי שכתובה בלשון בלעז. משום שהגברים הקוראים מבינים לה"ק¹⁴.

הקורא¹⁵ בלעז יוונית נחלקו הראשונים אם יכול הוציא מי שאינו מבין וכבר נשתבש אותו לשון ואינו מצוי בדינו, ולכן אינו מוציא אלא את מי שמבינו.

דף יח:

ב. קראה סרוגינן יצא סרוסין לא יצא ... אם שהה כדי לגמור את כולה

קראה סרוגינן¹⁶, כלומר שפסק בה ושהה, ואח"כ חזר למקום שפסק, אפילו שהה כדי לגמור את כולה, והיה יכול בזמן הזה לגמור כל המגילה מראשה עד סופה¹⁷, יצא.

וגם אם שהה וסח בנתיים יצא. מיהו גוערין במי שסח בנתיים, שמכיון שבירך עליה אין לו להפסיק בינתיים עד לאחר כל המצוה¹⁸.

אולם אסור לכתחלה לשהות הרבה אפילו בלי שיחה¹⁹.

¹⁰ שו"ע ונו"כ שם י

¹¹ דכיון דקריאתו לא מהני לו בעצמו הו"ל כמי שאינו מחוייב בדבר שאינו מוציא אחרים. מ"ב שם לג

¹² מ"ב שם לג

¹³ שו"ע שם יא

¹⁴ ויש לחוש לדעת הפוסקים שסוברים דהיכי שהוא מבין לה"ק אינו יוצא בקריאה בלעז וממילא אינו יכול להוציא בקריאה זו אף למי שאינו מבין לה"ק וכנ"ל ועוד משום האחשתרנים בני הרמכים שאינו ידוע בלעז שלהן וא"ת יקרא האחשתרנים בני הרמכים בלה"ק י"ל דאסור לכתחלה לקרותו בשתי לשונות. צ"ב שם לו

¹⁵ כעענ ב"י שם ובביאור הגר"א ט

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם ה

¹⁷ מ"ב שם יז

¹⁸ מ"ב שם כ מהרשב"א בתשובה

¹⁹ דהא קראה בסרוגינן יצא קתני, והיינו, דיעבד שער הציון שם ס"ק יח

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

השומע²⁰ ששח ולא שמע אפילו מילה אחת לא יצא, ואם כן צורך גדול להיות לכל אחד לפחות חומש אם אין לו מגילה כשירה, כי בעוד שמכין הנערים המן וכיוצא, אי אפשר לשמוע כמה תיבות משליח ציבור, וכן אם הסיח דעתו, יוצא מה שקורא על פה מחומש, ויוצא על כל פנים דיעבד.

אם ארע לו אונס בעת קריאת המגילה, כגון שהיה צריך לנקביו או שיצא לקריאת חירום וכדומה, ושהה כדי לגמור כולה חוזר לראש²¹, ואינו חוזר ומברך²².

ג. השמיט בה סופר אותיות או פסוקין וקראן ... יצא ... היו בה אותיות מטושטשות ... הא בנולָה הא במקצתה

כבר התבאר לעיל דף יז: שלכתחילה²³ צריך לקרותה כולה מתוך הכתב ולפיכך צריך שתהא כתובה כולה לפניו לכתחלה, ובדיעבד אם השמיט הסופר תיבות באמצעה של המגילה, אפילו עד הציה, וקראם הקורא על פה²⁴, יצא. ואם אין לו מגילה אחרת קורא בה לכתחלה²⁵.

וחציה יש לעיין אם כשירה בדיעבד²⁶, אבל יותר מהציה פסול ואפילו אם האותיות כתובות, אלא שהן מטושטשות ואין רישומן ניכר, וכן אם היו נפסקין האותיות חשוב כחסר ופסולה²⁷.

²⁰ מ"ב שם יט

²¹ מ"ב שם יח

²² דדעת המחבר [דהוא דעת הר"ף והרמב"ם] דה"ה בתקיעות בסימן תקפ"ח ס"ב ובהמ"ז בס"י קפ"ג סעיף ו'. וכן בהלל בסימן תכ"ב ס"ה וכן במגילה בסימן תר"ץ ס"ה וה"ה כל שאר הברכות לבד מתפלה אם שהה באמצע כדי לגמור כולה אינו חוזר לראש אפילו היה ההפסק מחמת אונס ובתפלה אם שהה כדי לגמור את כולה אפילו היה ההפסק שלא מחמת אונס חוזר לראש ודעת הי"א דהוא דעת התוספות והרא"ש דאין לחלק בין תפלה לשאר ענינים אלא בכל דבר אם שהה מחמת אונס חוזר לראש [לבד בהמ"ז דלא בא בדבריהם בפירוש] והכרעת הד"מ בסימן תכ"ב דלדבר שהוא מדרבנן לבד מתפלה יש להקל ולפסוק כהר"ף שלא לחזור לראש אפילו בשהה מחמת אונס אך הלבוש והב"ח והא"ר פליגי עליו שם ע"ש. ביאור הלכה סימן סה סעיף א

²³ שו"ע ונו"ב שם ג

²⁴ דמה שאמרנו בדרך יז שבעל פה לא יצא היינו אם קרא בע"פ את כל המגילה או רובה אבל אם קרא מקצתה כשרה דיעבד, ואפילו אם היתה סיבת קריאתו בע"פ מפני שהסופר השמיט בה איזה תיבות באמצעה עד הציה והוכרח הקורא לקרותם בע"פ אף שלכתחלה אינו נכון לקרות במגילה שחסרה תיבות מ"מ בדיעבד

יצא. מ"ב שם ז

²⁵ מ"ב שם ח

²⁶ דברמב"ם בהלכה זו משמע דפסולה, וברא"ש ור"ן משמע דכשרה, וכן משמע לשון הטור ושולחן ערוך. מ"ב

שם ט ושער הציון שם ס"ק ח

²⁷ ביאור הלכה שם ד"ה אלא.

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

ומשערים חושבין כולה או מקצתה במספר התיבות ולא במספר האותיות, ואפילו המיעוט של האותיות ממושמשות, כל שיש בכל תיבה או ברובה איזה אות ממושמש פסול²⁸.

וכל זה בהשמיט באמצעה אבל אם השמיט תחלתה או סופה²⁹, אפי' מעוטה, לא יצא³⁰, ואפשר אפילו בחסר רק פסוק ראשון או אחרון גם לא יצא³¹.

ואפי' באמצעה שכשר בדיעבד זה דוקא שלא השמיט ענין שלם, אבל בהשמיט ענין שלם נראה כספר חסר, והרי הוא קורא במגילה פסולה. שאינו יוצא³².

ד. נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה לא יאמר אקרא חציה עם הצבור ואחר כך אקרא חציה אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה

מצא צבור שקראו חציה³³, לא יאמר אקרא חציה האחרון עם הצבור ואחזור ואקרא חציה ראשון שזה קורא למפרע, ואפילו בציבור לא יצא, אלא קורא מתחילה ועד סוף על הסדר³⁴.

²⁸ במספר האותיות אלא ברם צריך לברר דלכל הסברות הנ"ל משמע לכאורה דאם לא היסר בראש ובסוף וגם באמצע לא היסר ענין שלם כשר, כ"ז דלא היסר רובה ולפ"ז משכחת בשחיסר בכל תיבה ותיבה שבמגילה מקצת אותיות עד שלא יהיה אפשר לקרות כלל המגילה בשביל זה ואיך ס"ד דיהיה כשר הלא אין זה ספר כלל, ובע"כ דאין אנו חושבין כולה או מקצתה במספר האותיות אלא במספר התיבות ואפילו המיעוט של האותיות ממושמשות כל שיש בכל תיבה או ברובה איזה אות ממושמש פסול. ביאור הלכה שם ד"ה אבל רמ"א שם

²⁹ בענין זה יש מובנה בין הפוסקים דמדברי הרא"ש בפ"ב סימן ד' משמע להקל בזה בדיעבד בכל גונוי בין בחסר בראש הספר ובין בחסר ענין שלם כ"ז שלא חסר רוב הספר עיי"ש והב"ח מצדד כדבריו ובדברי הרשב"א והאורחות חיים ג"כ יש לעיין אם לא פליגי אהדדי דאפשר להרשב"א דוקא בתחלת הספר יש קפידא אמנם באמצע אפילו ענין שלם לא חיישינן בדיעבד וכמו שנטה כן באמת הפר"ח וכן משמע לכאורה ברשב"א ור"ן עיי"ש ומ"מ לדינא אין לנו לנטות מדעת ההג"ה. ביאור הלכה שם ד"ה אבל

³¹ מיהו בחסר תיבות בפסוק ראשון או אחרון בודאי לא מסתברא להחמיר. מ"ב שם יא שער הציון שם ס"ק י
³² מ"ב שם יב אולם זה רק לענין שלא ייחשב כמגילה כשרה אבל אם כל המגילה כתובה לפניו וקרא בעל פה תחילתה או סופה ואפילו ענין שלם יצא ידי חובה שהרי קראה מקצתה על פה יצא בדיעבד ולענין זה אין חילוק מה קרא על פה ודלא כבגדי ישע שיצא לחלק בזה וכן מוכח סתימת הפוסקים. ביאור הלכה שם ד"ה דוקא.

³³ רמב"ם הלכות מגילה והנוכה פרק ב הלכה ב

³⁴ עיין משב"ז סי' תרין ס"ק ה ואמנם בגמרא שם ח"י ב' מצא צבור שקראו חציה לא יאמר אקרא חציה עם הציבור כו', וזכרה הר"מ ז"ל שם הלכה ב', והטור והמחבר השמיטו ואיני יודע למה, כי יש לומר קריאה בצבור התיירו חז"ל, וקא משמע לן דלא יצא כל שקרא למפרע.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

**ה. מתנמנם יצא ... היכי דמי מתנמנם ... נים ולא נים תיר
ולא תיר**

הקורא מתנמנם³⁵ בין אם הוא קודם שנרדם או שישן והתעורר במקצת כל שקשקוראים לו עונה וכששואלים סברא אם יזכירו לו יודע לענות יוצא ומוציא אחרים אך השומע ממנו אינו יוצא. כנוזר לעיל דף יז.

**ו. היה כותבה דורשה ומגיהה אם כוון לבו יצא ... דמנחה
מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא וכתב לה**

סופר³⁶ שהיה כותב את המגילה, וקורא פסוק במגילה שהוא מעתיק ממנה, וכותבה, אם כיון לבו לצאת ידי חובה, אפילו אם באופן זה היתה קריאת כל המגילה³⁷, יצא. ואם לא כיוון לבו לצאת ידי חובה אפילו רק פסוק ראשון אף שמשם ואילך התכוין לצאת, לא יצא, שמצות צריכות כוונה³⁸, והוא שהמגילה שמעתיק ממנה תהא כתובה כולה לפניו.

וכן אם היה דורשה, או מגיהה את המגילה, שקורא פסוק במגילה שלימה ודורשו, או מגיהה אם כיון לבו לצאת ידי חובה, יצא. ודוקא אם קרא בניקוד כראוי, אבל אם קרא להגיה על פי המסורת, ולא בניקוד כראוי אינו יוצא ידי חובה³⁹.

ולא יפסיק בה בענינים אחרים⁴⁰, כשדורשה⁴¹, או מגיהה או כותבה, שאסור להפסיק בה בענינים אחרים.

³⁵ במ"ז ס"ק ה' ובמשב"ז שם דלא כב"ה

³⁶ שו"ע ונו"כ שם יג

³⁷ מ"ב שם מב

³⁸ סתם בזה כהפוסקים דס"ל מצות צריכות כונה לצאת ידי המצוה, והנה בפתחי עולם הביא בשם ישועות יעקב, דדוקא בקריאה דיממא שהוא מדברי קבלה וכדברי תורה דמיא, אבל בקריאה דלילה שהוא מדרבנן הכוונה אינה לעכובא, ולפי מה שהכרענו בסימן ס' במשנה ברורה סעיף קטן י', עיין שם, אין לחלק בזה. מ"ב שם מג, שער הציון שם ס"ק מא

³⁹ מ"ב שם מה

⁴⁰ מ"ב שם מז

⁴¹ משמע שמותר לכתחילה לדורשה תוך כדי קריאתה ועיין תרצב ב ובמ"ב ט ששם סתם שרק מפני הכבוד מותר לשיח ורק בין הפרקים וצ"ע.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת מגילה

ז. אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב

הכותב כתבי הקודש תפילין או מזוזות ובכלל זה מגילה⁴², צריך⁴³ שיהיה לפניו ספר אחר, שיעתיק ממנו, וה"ה אם אחד מקריא אותו בע"פ כדי שלא יטעה⁴⁴, וצריך לחזור ולקרוא בפיו⁴⁵, שאסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב. וצריך שיקרא כל תיבה בפיו קודם שיכתבנה. ואפילו אם שגורה בפיו אין להתיר, שלא מן הכתב⁴⁶.

עבר וכתב שלא מן הכתב לא פסל⁴⁷. וי"א⁴⁸ שאסור לקרות בהם אלא בשעת הדחק.

ח. והלכתא תפלין אין צריכין שרטוט מזוזות צריכין שרטוט

בפרשיות התפילין⁴⁹ אין צריך לשרטט כי אם⁵⁰ שטה עליונה⁵¹, ואם אינו יודע ליישר השטה בלא שרטוט, ישרטט כל השורות לכתחלה⁵² משום זה אלי ואנוהו, אבל בדיעבד אפילו אם לא שירטט וכתב השיטות עקומות אין לפסול התפילין⁵³. ולא ישרטט בעופרת, מפני שהמקום השרטוט נשאר

⁴² רמ"א תרצא ב

⁴³ שו"ע ונו"כ יו"ד רעד ב

⁴⁴ מ"ב תרצא ט

⁴⁵ שו"ע או"ח לב לא

⁴⁶ ביאור הלכה תרצא שם ד"ה גם צריך

⁴⁷ ערך לחם יו"ד שם.

⁴⁸ בר"ן בפ"ב דמגילה דמוכח בירושלמי דאם כתב שלא מן הכתב אסור לקרות בו שלא בשעת הדחק והר"ר מנחה כ' דוקא לכתחלה אבל אם עבר וכתב שלא מן הכתב לא פסל. ש"ך יו"ד שם ג

⁴⁹ שו"ע ונו"כ לב ו

⁵⁰ ובדיעבד אם לא שירטט אפילו שיטה עליונה לדעת המחבר או מכל צד לדעת הרמ"א תלוי בין שיטת ר"ת ושאר פוס' דלר"ת שבי"ד דס"ת אין צריכה שירטוט רק בשיטה עליונה לדעת המחבר או מכל צד לדעת הרמ"א ובדיעבד נפסל בזה ומוכרח לומר כן ממסכת סופרים דיריעה שאינה מסורגלת פסולה א"כ ה"ה בתפילין דחוד דינא אית להו לשיטתו אבל לפי מה דפסקינן ביו"ד סימן רע"א ס"ה דס"ת צריכה להיות שירטוט בכולה כמו מזוזה א"כ אין לנו ראייה לפסול התפילין בדיעבד אף אם לא שירטט כלל כ"א בביאור הגר"א בקצרה ובדבריו נראה שלא כתב המחבר לפסול בדיעבד כמו שכתב להדיא ביו"ד בס"ת ומזוזה. ביאור הלכה שם ד"ה אין צריך

⁵¹ משום דתפילין אין עליה הלמ"מ לשרטט כמו מזוזה רק משום דאסור לכתוב ג' תיבות מפסוק בלי שרטוט ע"כ כשמשרטט שיטה עליונה די כי סתם בני אדם יודעים לאמן ידם לכתוב כל השיטות ישרות אחר שכתבו שיטה עליונה וקאמר אין צריך משום דאם ירצה לשרטט כל השיטין כדי לכתוב יותר ביושר ליפות השיטות הרשות בידו. מ"ב שם ב

⁵² יש לעיין קצת אם שירטט כל השורות אם צריך ג"כ לשרטט מן הצדדים או לא וספק זה יש להסתפק בס"ת ומזוזה דשם השירטוט כולו הוא לעיכובא ונראה דבדיעבד אין להחמיר בזה אפילו במזוזה כי לא נזכר בכ"מ רק שירטוט בין השיטין ביאור הלכה שם ד"ה וי"א

⁵³ מ"ב שם כא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת מגילה

צבוע. וי"א⁵⁴ שצריך לשרטט תמיד למעלה ולמטה ומן הצדדים, אעפ"י שיודע לכתוב בלא שרטוט, והיום נהגו הכל לשרטט בכל השיטין, וטוב לשרטט להשיטין לצד השיער ולמעלה ולמטה ולהצדדים ישרטט לצד הברש⁵⁵. אך אינו צריך בתפילין שרטוט לשמה⁵⁶.

פרשיית המזוזה צריכה שרטוט. וצריך לשרטט לשמה⁵⁷, ואם כתב בלא שרטוט, פסולה⁵⁸.

ט. אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב מאי טעמא מיגרס גריסין

אם פרשיות תפילין ומזוזות שגורות בפיו יכול לכתוב שלא מן הכתב⁵⁹. אך מצוה מן המובחר לכתוב בכל מקרה מתוך הכתב⁶⁰. וצריך להוציא התיבה מפיו קודם שיכתבנה שכך היא מצות כתיבת סת"מ כדי שתהא קדושת הבל קריאת כל תיבה ותיבה היוצא מפי הקורא נמשכת על האותיות כשכותב אותן בקלף.⁶¹

עבר וכתב שלא מן הכתב בתפילין ומזוזות לכו"ע לא פסל⁶².

⁵⁴ רמ"א שם

⁵⁵ ביאור הלכה שם ד"ה וכן נוהגין

⁵⁶ ביאור הלכה שם ד"ה וי"א

⁵⁷ חי' רע"א שם

⁵⁸ שו"ע יו"ד רפה ח

⁵⁹ שו"ע ונו"כ או"ח לב כט

⁶⁰ מ"ב שם קלד מהב"ח

⁶¹ מ"ב שם קלו דלא כמג"א

⁶² מ"ב שם קלו